

Про значення викладання курсу «Краєзнавство» у вищій школі

Л.М.ЖВАНКО, канд. істор. наук

Харківська національна академія міського господарства

В умовах національного та культурного відродження, ствердження української державності виняткова роль належить саме краєзнавству, яке виконує важливі науково-пізнавальні та виховні функції, значною мірою сприяє формуванню національної самосвідомості українського народу, а відтак і його молодого покоління – студентства.

Високі поняття «Батьківщина», «національна гідність» починаються зі знання рідного краю, історії села чи міста, вулиці та, власне, історії свого роду, тобто місця, де людина народилася, зросла, де пройшло її дитинство. Ці знання передаються від покоління до покоління з мелодією народної пісні, багатоголоссям рідної мови, материнськими колисковими. Вивчення історії, культури рідного краю збагачують людину духовно, виховують відданість Вітчизні, вчать шанувати свій народ та інші народи, що здавна проживають на території України.

Важливу роль відіграє історичне краєзнавство у формуванні історичної пам'яті, яка зберігає джерела історичного процесу і відтворює історичний досвід українського народу. Це – генетична пам'ять поколінь і кожної людини, що дозволяє забезпечити наступність поколінь, необхідність збереження надбань народу та усвідомлення позитивного та негативного досвіду предків.

Для студентства Харкова є досить важливим вивчення саме краєзнавчих дисциплін, оскільки в умовах зрусіфікованого міста надзвичайно гостро постає проблема формування саме національної свідомості студентства. Практичний досвід викладання краєзнавства доводить, що студентам цікаво вивчати минуле свого краю, причому незаангажоване чи відірване від єдиного українського контексту. Особливо це стосується теми вивчення історії міста Харкова. Чи багатьом відомо, що українською мовою радіо вперше заговорило у 1924 р. в Харкові, який у той час був столицею України? Що перший в Україні постійний театр було засновано у Харкові. Перша збірка українських пісень вийшла друком у Харкові. І перша східноукраїнська політична партія (Революційна українська партія) виникла в 1900 р. саме у Харкові за участю ревного ідеолога українського націоналізму Миколи Міхновського, автора радикальної праці «Самостійна Україна».

З іншого боку, саме в Харкові було сформовано маріонетковий «український» уряд (на противагу уряду Центральної Ради), який «від-

крив ворота» для входу в Україну російських більшовицьких військ. Харків був епіцентром голодомору 1932-33 рр. Гучний процес над «Спілкою визволення України», що відбувся у Харкові, поклав початок масовим репресіям проти українських інтелектуалів-інакодумців. Це місто смерті Миколи Хвильового, Миколи Скрипника, Гната Хоткевича, багатьох талановитих поетів і письменників, а вулиці міста й досі носять імена душителів українського народу...

Риторичним постає питання – як упродовж кількох століть місто, засноване гордими волелюбними українськими переселенцями, які принесли сюди із Наддніпрянщини українську мову, пісню, звичаї, перетворилося на змаргіналізоване населення, яке в основній масі своїй ненавидить все українське? Досить важливо формувати у студентської молоді адекватне ставлення до минулого України та історії Слобожанщини зокрема, а не використовувати стереотипи попередньої історичної епохи.

Таким чином, курс "Краєзнавство" дає можливість сформувати національно свідоме студентство, студентство, яке не мислить стереотипами, студентство, яке поважає свою Батьківщину, студентство, яке бачить Україну європейською державою зможе стати потужним фундаментом української нації і забезпечити поступ України до майбутнього.